

CU PRIVIRE LA GENEZA ȘI RĂSPÎNDIREA POVESTIRILOR SCRISE DESPRE FAPTELE LUI VLAD ȚEPEȘ

ȘERBAN PAPACOSTEA

Faima europeană de care s-a bucurat personalitatea lui Vlad Țepeș în veacul al XV-lea, manifestată printr-o producție literară abundentă și răspîdită în aproape întreaga Europă centrală și răsăriteană, a dat naștere în istoriografia contemporană unor ample controverse în cadrul cărora au fost și sînt discutate originea, răspîndirea, limba și, în mai mică măsură, veracitatea istorică a povestirilor despre faptele domnului Țării Românești.

Începînd cu lucrarea lui J. Ch. Engel, *Geschichte der Moldau und Walachey*, publicată în 1804, și pînă la monografia istoricului sovietic I. S. Lurie, *Повесть о Дракуле*, apărută în 1964, specialiști în istoria și filologia medievală și-au consacrat activitatea cercetării multiplelor aspecte ale reflectării literare a personalității lui Vlad Țepeș, fără însă ca vreuna din soluțiile oferite să întrunească o adeziune unanimă.

Însemnările de față, prilejuite de cercetarea unui izvor rămas în afara investigațiilor celor care s-au ocupat de povestirile asupra lui Vlad Țepeș, își propun să aducă o contribuție la lămurirea uneia dintre problemele controversate, și anume aceea a apariției și răspîndirii europene a primelor texte scrise despre faptele domnului Țării Românești.

Socotim că un pas înainte în elucidarea acestei probleme de istorie a culturii medievale în veacul al XV-lea poate fi realizat prin determinarea mai precisă a momentului și a împrejurărilor generale — adică a conjuncturii politice — în care sînt semnalate în Europa *primele consemnări scrise ale tradiției orale despre faptele, în același timp de vitejie și de cruzime, ale domnului muntean*.

Cercetătorul sovietic I. S. Lurie s-a străduit în recenta și substanțiala sa lucrare să fixeze o ordine de vechime a primelor povestiri asupra lui Vlad Țepeș, pentru a oferi astfel un teren solid discuției asupra originii și întîietății unora dintre variante în raport cu celelalte¹. S-a stabilit astfel că cel mai vechi manuscris în limba germană datează din anul 1462; că textul acestui manuscris a fost integrat în cronica austriacului Thomas Ebendorfer și că un text similar a stat la baza *Comentariilor* lui Enea Silvio Piccolomini, a căror redactare nu poate depăși anul morții savantului papă, anume 1464². Adăugăm că și povestirea care stă la baza poemului lui Michael Beheim a ajuns la cunoștința acestuia fie în ultima lună a anului 1462, fie, mai probabil, în cursul anului următor³.

¹ I. S. Lurie, *În legătură cu originea subiectului povestirilor din secolul al XV-lea despre Dracula (Vlad Țepeș)*, în Rsl, X (1964), p. 5—18.

² I. S. Lurie, *op. cit.*, p. 9.

³ G. C. Conduratu, *Michael Beheims Gedicht über den Woiwoden Wlad II. Drakul*, București, 1903, p. 18.